

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Antonii Mvsae Brasavoli Medici Ferrariensis Examen
omnium Trochiscorum Vnguentorum, Ceratorum,
Emplastrorum, Cataplasmatumque, & Collyriorum**

Brasavola, Antonio Musa

Venetiis, MDLI

Senex V.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70720](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70720)

choliae, & neruorum ægritudinibus, cerebriq; abscessibus, asthma congruunt, anhelitus difficultati, & pulmonis ulceribus, pectorisq; uentriculi dolores, & uiscerum sedant, omnibus conferunt obstructionibus, & omnibus unà affectibus qui ex obstructione dependent, ut sunt icteritia, hydrops, & splenis crassities, iecoris etiã dolori conueniunt, lienis, & renum, abscessibusq; in ipsis succurrunt, urinam prouocant, menses, atq; uterum mundificant, uermibus aduersantur, et colorem bonum reddunt; ischiæ conferunt. & iuncturarum doloribus, antiquis febribus quæ ex eterogenea materia constitutæ sunt opitulantur, febriumq; prædictarum typum sedat. SE. Infinitas igitur hi trochisci dotes habet. BRAS. Sunt agarici dotes quæ à Mesue referuntur, & quæ longe plures sunt, quam ille quæ à Dioscoride, & Galeno scriptæ sunt. sed his de agarico dimissis trochiscis, alios secundum tuum ordinem referto.

SE N E X V.

Trochisci de aluaxengi huc pedes conferunt. BRAS. Quãquam in nomine erres, sino ut ad tua uota nomini- bus utaris, modo in re ipsa non erres. SE. In quo errẽ ignoro. BRAS. Erras quia aluaxengi Barbarum nomen est, Græci ἀλικάκιστον uocant, Latini autem uesticariam, ut trochisci de uesticaria nuncupari debeant, at tibi uniuscuiusq; nominis usum cõsentio, modo in re ipsa nõ dissentias. SE. Nõ dissentia ut spero. BRAS. Trochiscos igit quos paras de uesticaria referto. SE. Iã refero. Recipe Granorum Alchechengi drach. III.

Seminis citruli

Albatechæ, Cucurbitæ } Sing. drach. III. et sem.

e iij Boli

Boli armeni	}	Sing. drach. VI.
Gūmi arabici, Thuris		
Sanguinis draconis		
Papaueris albi		
Amygdalarum amararum		
Succi glycyrrhizæ		
Tragacanthi		
Amili, Granorum pini	}	Singul. drach. II.
Seminis apij		
Charabæ, Boli		
Hyosciami, Opij		

Præbe drachmam unā cum iuleb, aut cum aqua mellis.

BRAS. Hi sunt trochisci de uesticaria Mesue, & in omnibus ferè pharmacopolijs ipsorum est per totā Italiam usus, quāquam uariæ sint apud multos authores descriptiones, tamen neq; ista apud omnes quoad simplicium pondera eodem modo conficitur, nam aliqui uesticariæ genera apponūt, ad drachmas tres & semis. SE. Hoc forte melius est, ut uesticaria cum alijs saltem in eodem sit pondere, ut trochisci de uesticaria à quantitate denominari possint, nam nisi ingrederentur in tanta copia, quanta sunt alia simplicia, immo & in maiori, nō magis essent trochisci de uesticaria, quam de citruli seminibus, uel albathecæ. propterea illos magis probo, qui granorum uesticariæ unciam unam apponunt, cum quia ita exigit usus, tum ut merito de uesticaria nuncupari possint, tum ut maior sit uesticariæ usus quàm aliorum simplicium, nam uesticaria urinas pellit, propterea in hac descriptione in magna copia recipi debet, ut alia adstringētia simplicia ad urine uias ducat, nam & ad hunc finem
apij

apij semē additur, reliqua deinde præter grana pini, & amaras amygdalas adstringentia sunt, & consolidatorem parantia, iccirco hi trochisci ad renum, & uesicæ uulnera quadrant, immo & omnibus opitulantur ulceribus. Valēt præterea ad uesicæ excoriationem: et ad dolorem, ac ardorem quem aliqui in meiendo habent, immo quandoq; eorum usus est ad extrinsecas partes ulceratas consolidandas. sed dic quomodo hæc omnia simul iungis? SE. Aqua mellis ut Mesue docet, uel iuleb. BRAS. Mesue non dicit esse ex aqua mellis conficiendos, sed ex aqua mellis præbendos, tamē nihil refert si ex aqua mellis conficiantur, immo si ex ea sumi debent ex eadem confici posse quid prohibet? SEN. Nihil ut arbitror. BRAS. Si ex iuleb conficiantur, quod nam iulebi genus sumis? SE. Violaceum, & ita multi intelligunt, ac eo conficiunt. BRAS. Ad urinæ ardorem etiam cōuenit iuleb uiolatum, sed rosaceū ubi ulcera adfuerint magis consolidat, utrunque genus sumi potest, nam neque Mesue dicit, quod ex iuleb fieri debeant, sed quod sumi debeant ex iuleb. mihi magis placet quod ex rosaceo cōficiantur, tamen cum eo digladiari noluerim, qui ex iuleb uiolato conficeret. SE. In huius compositionis simplicibus primo scriptum est Boli armeni, postea simpliciter scriptū est Boli, quid per hoc intelligendū est? BRAS. At tu dic prius quando hos trochiscos conficis, quid Boli loco accipis? SE. Quandoq; terram sigillatam accipi, quandoq; macram. i. terram illam rubram qua lignarij fabri utuntur. BRAS. Est illa quæ fit ex combusta ochra, sed probarem potius ut sigillata terra acciperetur, quæ est tenuiorum partium, quam macra, & exulcerationes

cerationes

cerationes magis consolidat. at quid accipis tu per ba-
techam? SE. Anguria uocata semina. BRAS. Illa
etiam deinceps sumito, nam quid sit ambiguum est, ad
intentionem uero ista conueniunt quæ accipis semina: re-
liqua quæ compositionem ingrediuntur per plana sunt.
SE. Reperiuntur ne apud antiquos hi de uesicaria tro-
chisci? BRASA. Immo inueniuntur, & non possum
non putare Mesuem à Nicolao Alexandrino accepisse,
nonnullaq; simplicia addidisse. dicit enim hic uir in suo
de Compositione medicamentorum libro capite nongen-
tesimo quinquagesimo secundo ubi inscriptio est Trochi-
scus diaphysalidos Alexandri, & ita ait Salutaris ad re-
num, & uesicæ passiones, ad eos qui cum urina mucilagi-
nes uel sanguine reddüt, lapides frangit, et de renibus et
uesica expellit, ad ureteras & uesicam uulneratam cum
lacte mulieris, uel asinæ, aut sapa cum syringa iniectus,
ad stranguriam, & dysuriam. SE. Ad tot non confe-
runt Mesue trochisci. BRAS. Immo & ad plura, sed
ipse omnia non expressit. compositio uero hæc est.
Recipe physalidos. i. uesicariæ grana. XXIII.

Seminis lapathi drach. XIII.

Seminis cucumeris domestici drach. XII.

Seminum foeniculi drach. VI.

Amygdalarum amararum drach. III.

Nucleorum pini

Hyosciami albi

Opij, Conij seminis

} Singulorum drach. III.

Sapæ quod sufficit. Opium cum sapa dissolue, & cū
specierum puluere drachmeos trochiscos informa, &
cum apozemate apij utere. SE. Hic author suos hos
conficit

conficit cum sapa trochiscos, cur postea non præbet ex aqua mellis? BRAS. Quia præbet ex re efficaciore. nam apij decoctum ad urinarias vias facilius medicamenta ducit, hæc simplicia ad prædictas intētionē perficiendas sunt satis, uerūtamen & idem author refert trochiscos minores de uesticaria. est uero capite nongentesimo quinquagesimo tertio ubi inscriptio est Trochiscus diaphysalidos minor. SE. Ad quos confert hic minor affectus? BRAS. Authorem audito ita scriptis tradentē. Ad uitia renum, & uesticæ ad stranguriā, & dysuriam. SEN. Ex quibus conficit hos trochiscos simplicibus? BRAS. Ex his quæ sequuntur.

Recipe physalidos. i. uesticariæ gra. XXV.

Seminis cucumeris domestici drach. XII.

Sem. hyosciami drach. VI. Fœniculi drach. III.

Nucleorū pini, Croci } Sing. drach. III.

Lapathi Sem. papaueris }

Sapæ q̄ sufficit. Ex hoc puluere cū sapa drachmeos trochiscos informa, & drachmam unam cum apij decoctione dabis, & per uirgā cum sapa, in qua decoctæ fuerint baccæ hederæ, iniicies. SE. Non est magna inter unam & alteram cōpositionem differentia? BRAS. Non quidem ut uideo, tamen hæc cōpositio nouem recipit simplicia, & quæ præcessit decem sapat numerando qua commiscetur, in secundaq; cōpositione adest crocus, qui non adest in prima, in prima uero duo sunt quibus caret secunda. ueruntamen & alij authores alias faciunt de uesticaria trochiscorum cōpositiones, inter quos unus est Actuarius, qui in suo de Cōpositione medicamentorum libro. ita inscriptionem habet.

Pastillus

Pastillus Diaphysalidō, id est ē uesticaria pollet aduersus renum, & uesticæ exulcerationes, fluentem sanguinem, & mucosa strigmenta excernentes, & uehementi dolore conflictatos. huius pastilli pondus drachmæ datur febrī non obnoxijis ex dulci uino, uel sapa, febrientibus cū dilutiore uino. SE. Ex quibus conficit pastillum hunc Actuarius? BRAS. Ex his quæ sequuntur.

Recipe lachrymæ papaueris
 Seminis cucumeris, Apij } Sing. quadrantem.
 Apollinaris herbæ
 Fœniculi, Vesicariæ }
 Amygdalarum trientem, Croci sextantem.

Vini dulcis quātum erit satis, ut hoc ueluti fermento concreascat in pastillos. SE. Cum aliquo prædictorum modo non conuenit. BRAS. At in intentione saltem conuenit. Verum & apud authores adsunt de uesticaria pastilli ex mineralibus confecti. SEN. Qui nam sunt? BRAS. Vnum genus apud Galenum reperitur libro quinto de Compositione medicamentorum p̄ genera. Est uero inter medicamenta quæ scripsit Andromachus in calce operis de Exterioribus, & denominatur Pastillus δι' ἀλινακασβων. i. de uesticarijs. cuius cōpositio hæc est. Recipe argenti spumæ pondo denarium. XXIII.

Cerussæ pondo denarium. XII.

Alicacabi radicis pondo denarium. VIII.

Calcanthi, Aluminis } Sing. pondo denarium III.

Minij quantum ad colorem accipiendum satis est. Ex aqua subigatur. SE. Ex quo aquæ genere? BRAS. Ex aqua fontis, quæq̄ & pluuialis aqua ad hæc recipienda erit haud mediocriter idonea. Reperit̄ & Dialicacabus

bus Trochiscus apud Oribasium in illis quos cōficere docuit trochiscis. SE. Et mihi pergratum erit hos audire. BRAS. Efficiam ut audias, nam author hic dicit uocari & cirros eiusmodi trochiscos, qui faciunt ad erysipelas, & trimala, & ad narium tumores resolutos cum aceto, aut posca, aut aqua frigida.

Recipe lithargyrii drach. XXIII.

Psimmythij drach. XII. Aluminis scissi drach. III.

Calcanthi drachm. III. Alicacabi corticis uiridis uel pro alicacabo strycni drach. VIII.

Sinopidem si uolueris ad colorem faciendum mittes, & facies trochiscos ex aqua, et uteris aliquando cum uino, aut aqua. SE. Quomodo sciuerim quando ex uino, & quando ex aqua sumendi sunt? BRAS. Cum adest febris ex aqua adhibentur, absq; febre ex uino. Adde & uinum etiam in febre accipi posse, quia medicamentorum uim magis penetrare facit. Adest et hoc apud antiquos (licet cum præcedenti conuenire uideatur.) Ex alicacabo pastillus quem uesticariam uocamus ad prægnātes aqua pustulas, et epynictidas efficax, narium ulceribus, & rimis sedis, & quibus citra dolorem ducere cicatricē placet auxiliatur. ipsius uero compositio hæc est.

Recipe cerussæ lib. I. Spumæ argenti semissim.

Aluminis scissi, Corticis alicacabi

Atramenti sutorij, Sinopidis

} Sing. selibrā

Quæ aceto accipito. SE. Medicamentum hoc per os sumendum non est. BRAS. Non prorsus, tamen potest & in uirile mēbrum iniici, quādo exulceratio adert, in aqua uel succo plantaginis dissolutus, in reliquis extrinsecis applicādus est, sed & Paulus libro septimo capite

capite 12° ubi inscriptio est Pastillus διαφυσάλιδων
 iscriptus, refert trochiscos de uesticaria, hæc q; est ipsius
 Pauli compositio quam nunc refero.

Recipe seminis cucumeris satiui pelle exuti unc. III.

Seminis alterci, Cicutæ } Sing. unc. II.

Fœniculi

Seminis rumicis, Croci

Nucleorum pineorum

Amygdalarum amararū

Opij

Physalidis sextarios. III.

Vini quantum opus est.

Singulo. unc. I.

SE. Non ne edocetur à Paulo ad quos ualeāt affectus hi
 trochisci? BRAS. Non edocetur, sed tu ad eosdē con-
 ferre iudicato ad quos cōferunt trochisci Nicolai Ale-
 xandrini superius enarrati, nā & eadem ferē simplicia
 recipiunt nōnullis exceptis. habetur & alia compositio
 apud eundē Paulum in eodē capite cuius iscriptio est Pa-
 stillus διαάλικωνάβζ. i. ex uesticaria. ita uero cōficitur.
 Recipe spumæ argenti denarios. XXIII.

Cerussæ denarium pondo. XII. uel XXI.

Alicacabi radicis pondo denarium octo.

Chalcanthi, atramēti ue sutorij denariū pondo. III.

Aluminis fissi tantundem.

Rubricæ quantum ad colorem inducendum sufficit.

Aqua excipe. SE. Non arbitror Paulum per os præ-
 buisse eiusmodi pastillum. BRAS. Non quidem: ta-
 men arbitrandum q; in penem exulceratum iniecerit in
 aqua plantaginis, uel re alia simili dissolutum. SE. Sunt
 ne alij apud antiquos huius generis pastilli? BRAS.

Nulli

Nulli adsunt, quos sciuerim. sed apud Auicēnam alij reperiuntur de aluauengi (ut eius utar uerbo) pastilli, qui à prescriptis diuersi sunt. S E. Vnam aut alteram refer, si lubet, cōpositionem. B R A S. Id libenter efficiam, modo amplius non me laceffas, ut Arabum cōpositiones refferam. S E. In hac cōpositione amplius non te laceffam, de alijs uero secus erit. B R A S. En igitur hæc est compositio quam in quinto Canone refert, & dicit Trochisci aluauengi conferentes ad dolores renū, & uesicæ, & mictum sanguinis & saniei, & ad urinam mucosam, & confert ad scabiem uesicæ, quorum hæc est pmixtio. Recipe seminis melonis aur. XXXVI.

Opij aur. VI.

Seminis hyosciami albi }
 Apij, Acetosæ } Sing. aur. VI.

Seminis Hyosciami nigri }
 Coriandrorum } Sing. aur. VIII.

Seminum fœniculi }
 Granorum pini torrefactorū } Sing. aur. VIII.
 Croci }
 Amygdalarum amararum }

Granorum aluauengi montani gra. LXXV.

Confice, & fac trochiscos cum coagulo uaccæ, dosis à duabus aureis usq; ad tres. S E. Mihi uidetur quòd aliquam habeant cum illis Nicolai Alexandrini affinitatē. B R A S. Immo habent, ad eosdemq; cōferunt affectus. uerum in Auicēna alia statim sequitur compositio, nam dicit Trochisci aluauengi descriptione alia, qui conferunt ad ulcus renum, & uesicæ, & ad destillationem urine. ipsorum compositio hæc est.

Recipe

Recipe seminis Apij }
 Hyoscyami albi } Singulorum drach. VI.
 Schedenegi }
 Seminum foeniculi drachm. II.
 Croci }
 Sem. acetosae sylvestris }
 Amygdalarum } Sing. drach. III.
 Nucleorum pini, Opij }
 Amygdalarum amara- }
 rum excoctarum }
 Granorum alchachengi numero. XXV.
 Seminis cucumeris drach. XII.

Tere, & cōfice, & fac trochiscos. SE. Quomodo con-
 fici debent? BRAS. Ab Auicenna nō exprimitur, sed
 plātaginis aqua accipiatur, uel mel rosatum colatū, uel
 aliud simile: possent & ex uino albo cōfici. SE. Extant
 ne alie apud hunc authorem huius generis cōpositiones?
 BRAS. Extat & tertia compositio, quam à predictis
 seorsum retulit, & alio nomine inscripsit. forte arbitra-
 tus est cōpositionem aliam esse à trochiscis de uesticaria,
 ita uero trochiscos pponit. Trochisci disulidis cōferen-
 tes ad ulcera renum & uesticæ, & ad mictum sanguinis,
 & ad urinæ difficultatem, quorū permixtio hæc est.

Recipe seminis Apij }
 Iusquiami albi } Sing. drach. VI.
 Sem. hedenege. i. cicutæ }
 Seminis foeniculi drachm. II.
 Croci }
 Granorum pini }
 Semi. lapathi ace= }

toft

toſt		Singulor. drach. II. I
Opij		
Amygdalarum ama-	}	
rarū excoriatarū		

Granorum aluavengi montani numero XV.

Seminum cucumeris excorticatorum

Tere, & confice, & forma trochiscos. Compositiones omnes in aliquibus ferè conueniunt, immo & in maiori simpliciū parte. SE. Quid ſignat uocabulū diſulidis? BRAS. Eſt corruptum uocabulū, & in aliquibus etiā exēplaribus ſcriptum eſt diſalidis, cum legi deberet trochiſci διὰ φυσαλίδων. i. de ueſicaria: ita. n. à Græcis uocantur. SE. Arbitrabar & ego illud uocabulum eſſe corruptum, ſed unà etiam putabam eſſe authoris nomē, qui trochiſcos innenit. BRAS. At eſt nomen plantæ quæ ueſicas facit, & grana in ueſicis clauſa. SE. Sunt ne aliæ apud authores compositiones? BRAS. Et Serapio ipſe in 7° ſui Antidotarij trochiſcos poſuit de ueſicaria, corruptoq; uocabulo trochiſcos, aleſculidis uocat, cum dicere debuiſſet trochiſci διὰ φυσαλίδων: dicit uero ad renum ulcera, et ueſicæ conferre, et ad illum qui ſanguinem mingit, & ad urinæ difficultatem: Ita uero refert Serapio.

Recipe ſem. hyoſciami

Apij

Fœniculi

}	Singulor. drach. VI.

f Croci

Crocī

Granorum pini

Sem. acetosæ excor-
ticati

Opij

Amyg. amararū ex-
corticatarum

Singular. drach. III.

Granorum aluavengi numero XXV.

{ In alia descriptione sunt numero L. }

Sebedenegi drachm. VIII.

Seminis citruli drachm. XII.

{ Et inuenit Serapio in alia descriptione Thuris
drachmam I. }

Terantur cū rob, aut iuleb, aut aqua tepida, et fiant tro-
chisci unius drachmæ, & administrantur post sex dies
SE. In sex dierum spatium fermentari debent, tamen
multum conueniunt cum nonnullis supradictis compo-
sitionibus. BRAS. Immo eadem esse debuisset, sed scri-
ptores peruerterunt: nam aliqua addiderūt, aliqua præ-
teriere, ut deinde compositiones alias describere cogantur,
quam sint illæ quas ipsi ab antiquis accepere. SE.
Ne amplius conteramus tempus in his Arabum compo-
sitionibus contemplandis. BRAS. Neq; ego hoc libe-
ter efficio: uerum hoc non præteribo, & Rasim in di-
uisionū Antidotario, ubi de urinæ medicinis agit, duas ho-
rum trochiscorum compositiones referre, quarum una
inscriptionem habet. Confectio ad ulcera renum, et ues-
icæ: secunda uero habet. Confectio trochiscorum ultimo

rum

TROCHISCORVM EXAMEN. 42

rum qui nominatur trochisci aluavengi. Reperitur & apud Halym una horum trochiscorum compositio: uerū & uocabulum apud hūc authorem est corruptum: nam ubi legendum est δια φυσάλιδων, legit absolidis. SE. Extraneæ profecto sunt hæ uocabulorū corruptiones. BRAS. Pro exulcerato pene nonnunquam sequenti- bus nostris trochiscis de uesticaria usi sumus.

Recipe Vesicariæ sem. granorum. unc. I.

Mastiches	}	Singular. drach. sem.
Bolli armeni		
Terræ sigillatæ		

Rosarum rubrarum	}	Singular. drachm. I.
Balaustiarum		

Misce, & cum syrupo myrtino fiāt trochisci, quos in aqua plātuginis dissolui iussi, et in urinarium meatum ini- jci: tamen et ad renum, ac uesticæ exulcerationem conue- niunt. Alijs præterea ad urinam prouocandam sum usus trochiscis, quorum compositio hæc est.

Recipe Granorum uesticariæ unc. I.

Seminum urticæ	}	Singular. drach. sem.
Fœniculi		
Apij		
Petrofelini		
Amidis		

f ij Misce

Misce cum aqua saxifragie quorum unusquisque sit unius drachmæ pondere, qui præbeatur uel ex uino albo potentiore, uel ex aqua capillorū ueneris uel saxifragie. S E. Non mihi displicet te hos adduxisse, quibus uteris trochiscos, & quos ego in meo seruo in tui gratiam pharmacopolio. BRAS. Aliud trochiscorum genus in examen afferendum est.

S E N E X. VI.

Sua sponte trochisci de absynthio accedunt. BRAS. Multis sunt nominibus digni, ut & absynthium ipsum nobilissima est herba, sed eia cōpositionem quam paras referto. S E. Ego Mesue compositionem paro, quam antiquis febribus conferre dicit, & hepatis obstructiones, ac stomachi aperire, stomachū confortare, & mēbris nutritionis cōferre, apētītūq; excitare. BRAS. Ego his frequenter utor in longis morbis, in quibus uentriculus, & iecur prauè affecta sunt. at cōpositionem asfero. S E. Iā attulisset nisi me interceptiffes. BRAS. Fieri non potest quando aliqua occurrunt loquenda quā aliquando homo loquatur. S E. Hæc est apud Mesuem horum trochiscorum de absynthio cōpositio.

Recipe Rosarum

Absynthij

Anisi

Sing. drachm. II.

Rhæued

Succi eupatorij

Asari